

PM Uppföljning av regional verksamhet som bedrivs i annan verksamhetsform

Inledning

Kollektivtrafiknämnden har enligt sitt reglemente i uppdrag att bevaka och tillvarata Region Jämtland Härjedalens intresse vid bolags- och föreningsstämmor i följande organisationer: AB Transitio, Norrtåg AB, Samtrafiken i Sverige AB och Svensk Kollektivtrafik. En del i uppdraget är att följa upp den verksamhet som organisationerna bedriver. Nämndens uppföljning av ovanstående verksamheter ska enligt nämndens verksamhetsplan för 2026 ske vid nämndens sammanträde i september.

Denna rapport ska redovisa om verksamheterna bedriver sin verksamhet i enlighet med Region Jämtland Härjedalens beslut och de eventuella avtal som tecknats med verksamheten. Uppföljningen utgår från det ansvar som kollektivtrafiknämnden har enligt gällande *Regler för Region Jämtland Härjedalen som ägare i bolag och medlem i föreningar och förbund* (RS/451/2019).

AB Transitio

Verksamhet

Region Jämtland Härjedalen är en av 20 ägare till Transitio AB. Varje delägare äger 5 procent. Norrtåg AB hyr tåg genom Transitio AB, där Region Jämtland Härjedalen utgör mellanled i hyresförhållandet.

Syfte och uppdrag

Transitios uppdrag är att anskaffa och förvalta tågfordon för uthyrning till bolagets ägare och tillhandahålla tungt underhåll samt så kallade högvärdeskomponenter till fordonen. Syftet är att genom säkerställande av kompetens, samordning och standardisering skapa mervärden som bidrar till utveckling av regional tågtrafik hos bolagets ägare samt optimerar kostnadseffektiviteten i järnvägstrafiken.

Region Jämtland Härjedalen leasar tåg från Transitio genom ett finansiellt leasingavtal. Regionens formella inflytande utövas vid bolagets årsstämma. Transitio har sina huvudsakliga förbindelser med Norrtåg AB, men delger Region Jämtland Härjedalen rapporter i enlighet med ägardirektivet.

Måluppfyllelse

Genom verksamheten bidrar Transitio till genomförandet av Norrtågstrafiken och därmed till de övergripande målen i länets trafikförsörjningsprogram.

Alla fordon bidrar till hållbara transportsystem genom effektiv resursanvändning samt genom teknik- och underhållsutveckling för minskad miljöpåverkan. Alla fordon anskaffas och förvaltas för lägsta möjliga kostnad över livslängden.

Ekonomisk situation

Bolaget finansieras genom uthyrning av fordon. Årsredovisningen för verksamhetsåret 2025 visar på ett resultat om -300 tkr, som överföres till tidigare balanserat resultat om -1 244 tkr, vilket innebär ett totalt balanserat resultat om -1 544 tkr till 2026 års ingående balans.

Sammanfattande analys och bedömning

Verksamheten bedöms bedrivas tillfredsställande ur ett ägarperspektiv.

Norrtåg AB

Verksamhet

Norrtåg AB är ett samägt bolag och ägs till 25 procent vardera av Region Norrbotten, Region Västerbotten, Region Jämtland Härjedalen och Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrland. Aktiepostens värde hos Region Jämtland Härjedalen uppgår till 0,5 mkr.

Ändamålet med bolagets verksamhet är att för kollektivtrafikmyndigheterna bedriva persontrafik med tåg inom respektive region, samt mellan regioner, bland annat enligt överenskommelse med staten, genom Trafikverket. Tågtrafiken och verksamheten finansieras av regionerna tillsammans med staten. Kostnaderna för trafik och administration fördelas i enlighet med trafikproduktionen inom respektive region. Region Jämtland Härjedalens ägarbidrag till Norrtåg AB uppgick år 2025 till 41 072 tkr.

Syfte och uppdrag

Norrtåg AB:s vision är att Norrtåg tillsammans med övrig kollektivtrafik ska bilda ett väl sammanhållet och effektivt trafiksystem. Trafiken har statlig medfinansiering. Uppdraget är att bedriva persontrafik, genom avtal med trafikföretag eller i egen regi jämte därmed förenlig verksamhet. På Mittbanan trafikerar Norrtåg stråket Sundsvall-Östersund-Storlien.

Ägarnas engagemang i Norrtåg AB framgår i ett konsortialavtal inklusive bolagsordning, samt ägardirektiv. Region Jämtland Härjedalens formella inflytande utövas vid bolagets årsstämma och genom ägarråd. Bolaget har i dialog med Regionala kollektivtrafikmyndigheten och regionen samordnat trafikbeställning i den årliga processen för tågplan.

Måluppfyllelse

Genom verksamheten bidrar Norrtåg AB till de övergripande målen i regionernas trafikförsörjningsprogram. Norrtåg gör det möjligt att resa, leva och bo i Norrland. Med sex linjesträckningar, från Sundsvall i söder till Kiruna i norr, Storlien i väster och Haparanda i öst, bygger Norrtåg ihop Norrland.

Norrtåg är ett varumärke för den norrländska dagtågtrafiken. Hälften av resenärerna pendlar till jobbet eller skolan. Därför ligger merparten av turerna i anslutning till arbetsdagens början och slut. Norrtåg ska tillsammans med regionala kollektivtrafikmyndigheten svara för att buss- och tågtiderna ska vara optimerade.

Bolagets egen måluppfyllelse är väldigt hög. Det återspeglas i följande punkter:

92 % av tågen hade en punktlighet med +15 minuter på helår 2025

Resandet ökade 8 % 2025 mot 2024

93 % regularitet på helår 2025

94 % av de inställda tågen blev bussersatta

90 % av Norrtågs resenärer är nöjda med helheten enligt NKI (nöjd Kund Index) 2025.

Ekonomisk situation

Resandet för 2025 var 1 661 991, jämfört med 1 531 951 för 2024.

Av årsredovisningen för 2025 framgår att:

Resultat 2025

Regional medfinansiering 4,2 mkr högre än budgeterad nivå.

Minskad statligt anslag om 40 mkr mot budget vägdes upp av lägre trafikkostnader, främst till följd av lägre inflationsutveckling och elpriser mot budget.

Budget 2026

Ökad regional underskottstäckning då det är uppstartsår för nytt trafikavtal

Förändringar i fördelning mellan ägare vid ny kostnadsfördelningsmodell

Ökad regional underskottstäckning om Trafikverkets medfinansiering kvarstår på en lägre nivå

Långsiktigt medför även framtida tågstrategi ett ökat finansieringsbehov avseende utökad trafik och därigenom en utökad och uppdaterad fordonspark.

Sammanfattande analys och bedömning

Norrtågs utveckling har en betydande ekonomisk inverkan på kollektivtrafikens kostnader genom det driftsbidrag som utgår enligt bolagets finansieringsmodell.

En utmaning är att samverkansavtalen med Trafikverket endast är ettåriga och utrymme för stöd fastställs i samband med att statens budget antas, september till december, strax före trafiken ska starta. Minskade anslag får därmed direkta konsekvenser för bolagets ägare, då trafiken inte kan förändras på lika kort sikt. Påverkansarbete för en bättre långsiktighet i samverkansavtalen pågår.

Samtrafiken i Sverige AB

Verksamhet

Samtrafiken ägs gemensamt av 34 trafikoperatörer i Sverige varav samtliga har lika stor andel. Resterande 40 % aktier ägs av Sveriges Kommunikationer AB, som i sin tur ägs till lika delar av Samtrafiken och SJ AB.

Syfte och uppdrag

Syftet med verksamheten är att genom samverkan mellan ägarna förbättra för kollektivtrafikresenärer och verka för ökning av det totala kollektivtrafikresandet, så att det skapar merintäkter inom varje ägares egen verksamhet. Samtrafikens arbete omfattar i första hand tjänster som gör hela det nationella kollektivtrafikenätverket tillgängligt för resenärerna. Ett av Samtrafikens egna varumärken är Resplus, vilken är benämningen på en kombinerad biljett köpt vid ett och samma tillfälle och som inkluderar två eller flera trafikoperatörer.

För att möjliggöra för Samtrafiken med ett spritt geografiskt ägande, att kunna hålla helt digitala stämmor, föreslås en ändring av bolagsordningen.

Måluppfyllelse

Genom att koppla samman landets offentliga och privata trafikaktörer skapar Samtrafiken mervärde för hela kollektivtrafikbranschen. Bolaget bidrar till att det blir enkelt att söka, köpa och resa med kollektivtrafik i Sverige. Genom verksamheten bidrar Samtrafiken till att utveckla tjänster inom kollektivtrafikområdet som förbättrar för resenärer och ägare. Därigenom bidrar bolaget till de övergripande målen i länets trafikförsörjningsprogram. Bolaget verkar för att det hållbara resandet ska öka och ge merintäkter till sina ägare.

Ekonomisk situation

Årsredovisningen för verksamhetsåret 2024-07-01 till 2025-06-30 visar på ett positivt resultat efter finansnetto på 12 329 tkr för Samtrafiken (moderbolaget), vilket är en förbättring jämfört med föregående verksamhetsår, då bolaget visade en förlust på -2 277 tkr. Bolagets totala intäkter ökade med 7 367 tkr och rörelsekostnaderna minskade med 10 181 tkr jämfört med föregående år.

Sammanfattande analys och bedömning

Det nya bokningssystemet, som är uppbyggt kring OSDM standard (Open Sales and Distribution Model) har hittills visat sig vara robust och hålla vad det lovar.

Verksamheten bedöms bedrivas tillfredsställande ur ett ägarperspektiv.

Svensk kollektivtrafik

Verksamhet

Svensk Kollektivtrafik är bransch- och intresseorganisation för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och länstrafikbolagen i Sverige. Svensk Kollektivtrafik ger stöd och service till medlemmarna samt bedriver lobbying och opinionsbildning för att stärka och utveckla kollektivtrafiken.

Organisationen bevakar utvecklingen inom området, koordinerar och fördjupar samverkan mellan medlemmar och företräder medlemmarnas intressen nationellt och internationellt.

Syfte och uppdrag

Svensk Kollektivtrafik är en ideell förening där Region Jämtland Härjedalen är en av totalt 27 medlemmar. Även Norrtåg AB är medlem i föreningen.

I stadgarna tydliggörs bland annat föreningens ändamål samt hur föreningen finansieras. Föreningsstämman beslutar, på förslag av styrelsen, om storleken på den årliga ersättningen från medlemmarna. Ersättningen tas ut i form av medlems- och serviceavgifter. Region Jämtland Härjedalens ersättning uppgår till ca. 340 tkr per år.

Måluppfyllelse

Till 2030 ska 40 % av motoriserade resor ske med kollektivtrafiken. Det är branschmålet som Svensk Kollektivtrafik arbetar mot att nå. 2025 uppgår resor som sker med kollektivtrafiken till 28 %.

Ekonomisk situation

I årsredovisningen för 2025 framgår det att resultatet för föreningen Svensk Kollektivtrafik uppgår till -384 tkr jämfört med -274 tkr för 2024. Underskottet överförs i ny räkning och balanserade vinstmedel uppgår till 697 tkr.

För Svensk Kollektivtrafik Service AB uppgår resultatet år 2025 till 1 271 tkr. Årets vinst disponeras så att i ny räkning överförs 12 717 tkr.

Sammanfattande analys och bedömning

Verksamheten bedöms bedrivas tillfredsställande ur ett ägarperspektiv.